T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/291
KARAR NO : 2024/407
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: Karayolunda meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası nedeniyle uğranılan zararın idarece giderilmesi istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesi kapsamında, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. A.
Vekili : Av. E. B.
Davalı : Konya Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. M. E. T.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, müvekkilinin 24/07/2022 günü ... plakalı aracı ile seyir halinde iken, asfaltın sıcaklık nedeniyle erimesi, yolun mucurlu olması, darlığı, yetersiz işaretleme ve temizlemenin yapılmaması sebebiyle araç hakimiyetinin kaybedilerek su kanalına düştüğünü ve yaralanmalı maddi hasarlı trafik kazasının meydana geldiğini, müvekkilinin aracını 40.000 TL hurda değeri olarak sattığını ancak gerçek değerinin 250.000 TL olduğunu ayrıca oğlunun da yaralanması nedeniyle maddi ve manevi zararının olduğunu; davalının yapım ve bakımından sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurma yükümlülüğünün olduğunu, gerekli aydınlatmanın yapılmadığını, levha koymadığını ve yolun güvenliği için gerekli olan bariyerlerin olmadığını, olayda idarenin hizmet kusuru bulunduğunu ileri sürerek, fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla, aracın satış değeri ve satış tarihindeki gerçek değeri nazara alınarak uğramış olduğu şimdilik 100 TL zararın, dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tazmini istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Konya 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 21/12/2023 tarih ve E.2023/106, K.2023/1015 sayılı kararı** ile, davaya konu tazminatın davalının hizmet kusuruna dayalı olarak istenildiği, bu haliyle somut olayda davalı idarenin maliki ya da işleteni olduğu araçların karıştığı herhangi bir kazanın sözkonusu olmadığı, sadece hizmet kusuru olgusuna dayanıldığı gerekçesiyle, davanın HMK 114/1-b maddesi uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava, belediye tarafındaniddia olunan yoldaki hatalar, eksiklikler ve diğer idare tarafın tam kusuru nedeniyle meydana gelen trafik kazasından kaynaklı tazminat davasıdır.*
>
> *Öncelikle davanın hizmet kusurundan kaynaklanıp kaynaklanmadığı ve 2577 sayılı Yasanın 2/1-b maddesi hükmü gereğince "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davalarının" çözümünde idari yargının görevli olması sebebiyle, öncelikle dava şartlarından olan yargı yolunun caiz olup olmadığı hususunun değerlendirilmesi gerekmektedir.*
>
> *Kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlar niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup bu zararların tazmini amacıyla hizmet kusuruna dayalı olarak açılan davanın, olayda kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının belirlenmesinin idare hukuku kuralları esas alınarak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2/1-b maddesinde sayılan tam yargı davasında çözülmesinde idari yargı yerleri görevlidir. (Emsal:Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 2016/907-1870 E.K. nolu, 2016/9557-7631 E.K. Nolu, 2016/4721-7256 E.K. Nolu, 2016/539-6302 nolu ilamları.)..."*

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4 . **Konya 3. İdare Mahkemesi 20/03/2024 tarih ve E.2024/368 sayılı kararı**ile, karayolunda gerçekleşen trafik kazasında kusurlu üçüncü kişilere karşı açılacak tüm sorumluluk davalarında görevli yargı kolunun adli yargı olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılıKanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar

verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Uyuşmazlıkta tazminata konu olan olayın Karayolları Trafik Kanunu'nun 3. maddesinde tanımlanan karayolunda meydana geldiği, söz konusu karayolu 6001 sayılı Kanunun 13. maddesi gereğince Karayolları Genel Müdürlüğü mıhtevasında bulunan yollar arasında yer aldığı,kazaya karışan aracın hurdaya ayırma kararının bulunması söz konusu aracın trafikte olmaması sonucunu doğurabileceği ancak üçüncü kişilerin hukuksuz biçimde trafikte hurda araçla seyir yapması durumunda meydana gelen kazanın 2918 sayılı Kanun'un 3. maddesinde tanımlanan karayolunda gerçekleştiği gerçeğini değiştirmediği, Karayolları Trafik Kanunu'nda yer verilen bir kara yolunda bir kaza meydana gelirse, bu kazadan doğan her türlü sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği, bu sebeple dava konusu uyuşmazlık bakımından görevli adli yargı yerinin adli yargı mahkemelerinin olduğu ifade edilmelidir. Nitekim kanunun lafzında açık bir biçimde "bu kanundan doğan sorumluluk davaları" denilmek suretiyle hurda araçla yapılan bir kazanında bulunması dahil Karayolları Trafik Kanunu'ndan doğan herhangi bir uyuşmazlık için adli yargının görevli olduğunun açıkça belirtildiği görülmektedir.

Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin 1. fıkrasının iptali istemiyle yapılan itiraz başvurularını inceleyen Anayasa Mahkemesi, 26/12/2013 tarih ve E:013/68, K:2013/165 sayılı kararında "2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır." denilerek anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oybirliğiyle reddetmiştir.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesinin E.2023/376, K.2023/541 no'lu kararı ve E.2023/29, K.2023/294 no'lu kararlarında "Kanun koyucunun idari yargının görev alanına giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile 2918 sayılı Kanun'dan doğan tümsorumluluk davalarınınadli yargının görev alanına girmesi yönünden verilmiş bir karardır" denilerek tazminat istemlerinin yer aldığı davaların daadli yargının görev alanında olduğunu göstermektedir.

Bu durumda, Karayolları Trafik Kanunu'nda tanımlanan karayolunda gerçekleşen birtrafik kazasında kusurlu üçüncü kişilere karşı açılacak tüm sorumluluk davalarında görevli yargı kolunun adli yargı olduğundan davanın adli yargı yerindegörüleceği sonucuna varılmıştır. .. "

5. Konya 3. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"*Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir.*"

7. 2918 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır."

8. 2918 sayılı Kanun'un "*Belediye trafik birimleri, görev ve yetkileri*" başlıklı 10. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 18/1/1985 - KHK 245/3 md.; Aynen kabul: 28/3/1985 - 3176/3 md.)

Bu Kanunla belediyelere verilen görevler il ve ilçe trafik komisyonları ve mahalli trafik birimleri ile işbirliği yapılarak yürütülür.

a) Kuruluş

Her belediye başkanlığı bünyesinde, hizmet kapasitesi gözönünde tutularak İçişleri Bakanlığınca tespit edilecek ölçülere ve genel hükümlere göre, belediye trafik şube müdürlüğü, şefliği veya memurluğu kurulur.

b) Görev ve yetkiler

1. Yapım ve bakımından sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmak,

2. Gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmak,

3. Karayolu yapısında ve üzerinde yapılacak çalışmalarda gerekli tedbirleri almak, aldırmak ve denetlemek,

4. Karayolunda trafik için tehlike teşkil eden engelleri gece veya gündüze göre kolayca görülebilecek şekilde işaretlemek veya ortadan kaldırmak,

5. Yol yapısı veya işaretleme yetersizliği yüzünden trafik kazalarının vukubulduğu yerlerde, yetkililerce teklif edilen tedbirleri almak,

6. Çocuklar için trafik eğitim tesisleri yapmak veya yapılmasını sağlamak,

7. Bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

(Ek fıkra: 25/6/1988 - KHK 330/2 md.)"

9. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu trafik güvenliği"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 25/6/2010-6001/34 md.) Karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşlar, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlüdür.

Çeşitli kişi, kurum ve kuruluşlar, karayolu yapısında yapacakları ve esasları yönetmelikte belirtilen çalışmalarda;

a) Yolun yapım ve bakımı ile görevli kuruluştan izin almak,

b) Çalışmaları, gerekli önlemleri alarak, aldırarak ve devamlılığını sağlayarak, trafik akımını ve güvenliğini bozmayacak tarzda yapmak,

c) Zorunlu nedenlerle meydana gelen arıza, engel ve benzerlerini en kısa zamanda ortadan kaldırarak karayolunu kullananlara ve araçlara zarar vermeyecek duruma getirmek,

d) Şehiriçi karayolu kenarında çeşitli tesislerin yapımı süresince; kaldırımlarda, tünel, tünel aydınlatılması ve benzerlerini yaparak güvenli geçiş sağlamak ve yaya yollarını trafiğe açık bulundurmak,

Zorundadırlar.

Bu çalışmalar sırasında meydana getirilen tehlikeli durum ve engeller bütün sorumluluk, bunları yaratan kişilere ait olmak üzere zabıtaca kaldırılır, yapılan masraflar sorumlulara ödetilir.

(Dördüncü fıkra mülga: 18/1/1985 - KHK 245/16 md.)

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayanlar fiil başka bir suç oluştursa bile ayrıca 7 200 000 lira para cezası ile cezalandırırlar."

10. 2918 sayılı Kanun'un *"Görev ve Yetkili Mahkeme"* başlıklı 110. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

11. 2918 sayılıKanun'un geçici 21. maddesi şöyledir:

"(Ek: 11/1/2011-6099/15 md.)

Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"

B. Yargı Kararı

12. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... Anayasa Mahkemesinin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında

görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hakim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, davacı aracının uğradığı maddi hasarlı trafik kazasında, davalının kusur ve sorumluluğu bulunduğundan bahisle, uğranılan zararın faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

16. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

17. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı ve tazminat istemine ilişkin davanın maddenin yürürlük tarihinden sonra açıldığı hususu gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Konya 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Konya 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 21/12/2023 tarih ve E.2023/106, K.2023/1015 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Konya 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ, Konya 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 21/12/2023 tarih ve E.2023/106, K.2023/1015 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/10/2024 tarihinde, Üyeler Ahmet ARSLAN ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Bilal ÇALIŞKAN